

ГЕРОІ НАШЫХ ДЗЕН

ЗАП'ЯВАЛЫ

праўдлівы не дае спакоу. Такі яна ўжо чалавек...

Вёска Плёсы — цэнтр калгаса «Перамога» — адным кішом падкідаць прытук да шашы Вабруйска-Жлобін. Здаўна сама назва вёскі...

ду, каб дапамагаш дома. Іншага выйсця не было. Затым пайшла працаваць на ферму. Улетку пасвіла цялят, а зімой была за даглядачца на свінаферме...

Іван СІНЯЎСКИ імкненні... Ты ж гэта сама разумеш...

— Мясце турбуюць справы ўсёй фермы. Бо адзіны, як кажуць, у полі не воі...

Летась Люба надала больш чатырох з паловай тыхсот літраў ад кожнай каровы. Значыць, каровы прасцей пароды могуць даваць шмат малака!

Актыўна ўдзельнічаючы ў танцавальным гуртку мастацкай самадзейнасці будаўнічага трэста № 4 Мінска зборшчыца галіцкага заводу Ала Грыневіч, студэнт тэхнікума савецкага гандала Геннадзь Пістоленка і лабарант Акадэміі навук БССР Іна Ермякова. На здымку вы бачыце іх у танды «Чэшская полька».

Каншлярыя калгаса — пад адным дахам з прасторным клубам. Насупраць, пера шашу, нозы сям'яг. З каншлярыі відаць доўгія, запаленыя сцяны, будыні жыўлагадоўчых ферм, што наводзіць ад вёскі.

Праца дзяркі спачатку мяне задалася вельмі складанай, — усмяяна Люба. — Не солідка быць дзяркі на першых кроках. Малако само не цяне ў даярку. Перамога прыходзіць часам не без сілы...

З чарговага сходу даярак Люба Сакун вярнулася дахаты ўсхваляваная. Там гаварылі і пра новыя абавязальствы працаўнікоў фермы. Выстава і Люба. У час яе прамоў хтосьці з даярак з другой брыгады кінуў...

Добра табе хваліцца. А што б ты сказала, каб цябе наставілі на маю групу. Не каровы, а адна коўца. Як коўца, а Ляўка джык на тры саскі доўга. Вос і атрымаў ад іх шмат малака.

Хто ўб'е правіноў арганізаваць пры фермах чырвоныя куток? Люба Сакун. Па чыёй ініцыятыве ў арцелі быў створан універсітэт культуры, які наведвае зараз каля 400 чалавек?

Яку Міхайлавіч называюць лепшым свінарадом і птушнікам. Камсамолькі Ніна Шкарэвіч і Марыя Бандрэвіч адкарміваюць па 125 свінняў. Галіна Самак і Надзея Чэрнік даглядаюць па тыхсот курэй.

Але найбольш даходзіць маркуме атрымаваць за малака, — кажа старшыня. — Сёлета ў нас 370 дойнаў кароў.

На жывялагадоўчых фермах, калі мы прыйшлі туды, работа была ў сям'ях разгары: даяркі прымураўлі стойлы, раздалі жывёлу кучуруны сіл. На палеснай дарозе снівалі ваганькі.

Летась я атрымала 12 тысяч рублёў на працадні. Акрамя гэтага, мяне выдалі дадатковыя аплаты і прэміі каля 5 тысяч рублёў. Усё дадатковае аплату і ўсе прэміі, што налічваюць мяне, я працу злучыць у фонд навабудоваў калгаса. Няхай наш калгас «Перамога» будзе яшчэ больш багатым.

«Зялёны — колер шчасця» — так называў свой нарыс А. Адамковіч і К. Берднёў. Друкаюцца артыкул Рыгора Шкрабы «Кнігу пра чытаў крывіцы».

Пасля даяркі паздымалі свінцоўкі, апраўданы ў беларускія халаты. Праз колькі хвілін звонка зацурчала ў даярках малака, прыёма задала сырдом.

З Любай Сакун мы пазнаміліся, калі яна закончыла даць цёмнабурую вушчуную карову.

Люба надала частку даяркі свінцаў, створанай у калгасе «Перамога» па ініцыятыве Аляксандра Сакун. Гэтая школа існуе і цяпер. У школе чытаюць лекцыі з вэтанікі, аграрном, ветурач, настаўнікі. Пераддзя даяркі часта дзеліцца сваім вопытам работы. Аднак у яе кароў па-ранейшаму былі нізкія надой.

Аляксандра Рыгораўна падбадзёрвала яе: — Зраўмей, перамога не адразу прыходзіць.

У раздзеле «Успаміны», дакументы — артыкул Ул. Калеснік «Посня з-за крат» і фрагменты з «Лукішскага дзёнікам» Аляса Сялабу.

Выходзіць, што і каровы прасцей пароды могуць даваць вялікі надой? Мабыць, усё залежыць ад корму?

Не, Люба. Тады гадзі наезд усё дзешч кароў маёй групы лічыліся самімі непрадуктыўнымі...

Люба надала частку даяркі свінцаў, створанай у калгасе «Перамога» па ініцыятыве Аляксандра Сакун. Гэтая школа існуе і цяпер. У школе чытаюць лекцыі з вэтанікі, аграрном, ветурач, настаўнікі. Пераддзя даяркі часта дзеліцца сваім вопытам работы.

Калі я адзідажу з калгаса, на думку было светла. Радавалі і ясна, такія дружныя і шчырыя, людзі, працавітыя, слаўныя запявалі будучыні...

Надрукуюцца Некалькі кароткіх рэцэнзій і «Дзядоўнік на Парнасе».

Часопісы ў красавіку «ПОЛЫМЯ»

Нумар адкрываецца вершамі маладога паэта А. Наўроцкага. Друкаюцца вершы Р. Бародзіна, А. Вольскага, С. Шушкевіча, А. Дзяржынскага, А. Платнера. Некалькі апавяданняў пад агульным загалоўкам «З новай кнігі» публікуе Я. Брыль. Змяшчае падборку кароткіх апавяданняў Б. Сачані. Надрукаваны апавяданні Р. Сабаленкі «Аўтограф» і В. Карамазова «Буквічкі», аповесць Ул. Караткевіча «Раман Рэкута».

Робітнікі Дзяржынскай раённай бібліятэкі В. Сівашыньскай, А. Бадрыцкай і Ж. Скарабегіна аддаюць шмат увагі прапагандзе сельскагаспадарчых ведаў.

Рэгулярна аддаюцца пастаянная выстаўка «Навіны сельскагаспадарчай літаратуры». На фотаматэрыялах «У працы нашых дзяўчат і хлопцаў — гераіняў нашых будучы» — здымкі лепшых людзей раёна: даярак, свінарака, звычэйных, механізатараў, брыгадзіраў. У спецыяльным альбоме — матэрыялы раённай і абласной газет пра вопыт перадавоў сельскай гаспадаркі. Ёсць мантажы і стандарты, якія працягваюць самігалоўны план раёна, абавязальствы, узятыя на 1961 г.

ХТО ШУКАЕ, ТОЙ ЗНАХОДЗІЦЬ

ла, афармляюцца адпаведныя кніжныя выстаўкі, плакаты і ў самой бібліятэцы. І ў клубы саўгасаў, калгасаў і падпрэміяў. Прапаганда бібліятэчнай агляды літаратуры. На катэдральных выступалі раённы пракурор Н. Хурсік, начальнік аддзялення міліцыі В. Прышчыца, скарвар райкома камсамолу І. Пашкевіч, настаўнік, рабочыя, калгаснікі. У час двухмесячнай прапаганды сельскагаспадарчай літаратуры раённа-аграмацкая стала больш дапамагаць сельскім прапагандастам кнігі. Для іх арганізавалі семінар, на якім прачыталі пазнавальныя катэгорыяны чытачой, тэматычныя вечары.

ПАЧЫН КАМСАМОЛКІ

Галіна Белгародская працавала інструктарам Зельненскага раённага Дома культуры. Умелы арганізатар гуляў, добры масажыст-аэрабік, яна шырока арганізавала адпачынак жыхароў раённага цэнтру. Цяпер сустрэкалі глядач выступленні Галіны на сцэне.

Гэта было пабудавана

У Гомелі на цэнтральнай вуліцы — праспекце імя Леніна — індаўна адкрыліся самы буйны ў горадзе кніжны магазін. Тут вялікі выбар мастацкай, палітычнай і тэхнічнай літаратуры на рускай і беларускай мовах, аддзелы музычнай літаратуры і прадукцыі выяўленчага мастацтва.

ПАМ'ЯЦЬ СЭРЦА

У цэнтры Слуцка рыхталі плянцоўку для стайні таксі. Магутны бульдозер нібы брыгадзіраў зраваў кучы бітай цэглы, апошняй сляды даўно адгрэмунай ваіны. Раптам да бульдозера падбегла немалядыя жанчына і трывожна закрывалася: — Тут жа людзі пахаваны, што ж ты, сымок, робіш!

3 кінакамерай па рэспубліцы

Паліводная брыгада «Савецкая Беларусь» № 8 у якасці трыста ў Чэхаславацкай Сацыялістычнай Рэспубліцы. Там з выключнай увагай і любоўю даглядаюць магілы і помнікі савецкім воінам і чэшскім партызанам, якія загінулі ў барацьбе з фашызмам. У горадзе Готвальдава ў прыёмным пакоі будынка райаддзела Савета вышываюць мемарыяльную дошку, на якой выпісаны імяны тых жыхароў горада, што загінулі ў барацьбе з фашызмам. Добрая ініцыятыва! Яе можна толькі вітаць. У Празе на адным з завадоў мы зноў убачылі падобную карціну. У чырвоным кутку на відным месцы вышываюць імяны афіцэраў — былых рабочых прадпрыемства.

РАДКІ З ПІСЕМ

Надаўна ў сельскім клубе вёскі Сукневічы адкрыты куток гісторыі партызанскага руху ў Пешчаніцкім раёне. Тут знаходзіцца фатаграфія юных партызан-камсамольцаў, што загінулі геройскай смерцю недаўка ад вёскі. — А. Алёхі, В. Жука, А. Яскевіча, былога камандзіра партызанскага атрада «Спартак», чэхаславацкага камуніста Ф. Горака, а таксама каштоўныя дакументы з партызанскага часу, сярэд якіх падобная газета «Большавіцкая праўда» за 11 лістапада 1942 г. і лістоў на імянак мове, адрасаваныя гітлераўскім салдатам.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

2 4 красавіка 1961 г.

Сучаснасць — галоўнае

— Над чым Вы працуеце? Што Вас хвалюе? Якімі новымі творами парадзіце чытача? — запытаў наш хрэспандыжэр з запытаннямі да пісьменніка Аляксандра Міронава.

— Заразеша так, — сказаў А. Міронаў, — што нават сама прадуцтва, самыя дакладныя планы і задумкі не здаюцца, або, у лепшым выпадку, адносяцца на нялёгкі час. У нашай сучаснасці гэта заканамерна: сама жыццё ставіць перад пісьменнікам новыя, незвычайна важныя і актуальныя задачы, вырашэнне якіх нельга адклаць ні на хвілінку.

Толькі што вярнуўся з п'ездкі на адзін з шкальных участкаў дзяржаўнай грамадзянскай ССР, Пабыв там не так ужо і многа, а ўражанняў, нататак, матэрыялаў ад усюч і гутарак з салдатамі і афіцэрамі-паранічанымі — не хапіць. Галоўнае — людзі: баяныя, загартаваныя, адважныя, за плячыма ў якіх дзесяткі суткі перабылі ў варажым лагэры, са збралымі Радзімы, з бандыцкімі шайкамі і контрабандыстамі; зусім яшчэ маладыя салдаты, якія год паўтара назад прайшлі праз падрыхтоўку ў вайсковых частках і былі ўдзельнікам і членамі брыгад камуністычнай працы, баяныя мюшэ на асабістым рахунку затрыманы не аднаго парашульніка дзяржаўнай грамадзянскай ССР; маці-гераніні, якія выходзілі дзесяцімі дзяцей — паўтара гады малодшаму і дзесяцінашчы год старэйшаму — працуючы закладчыцай малочна-тыварчай фермы будынка калгаса, за апошнія гады з'явіліся тры парашульнікі дзяржаўнай грамадзянскай ССР і ўзнагароджана за

гэта баявым медалем «За отличие в борьбе Государственной границы СССР». Гэта не, старыню працаўніцкіх выданняў партанічані сваймі каляндарамі, а потым аднадушна выбралі дэпутатам мюшэага Сявэта дэпутатаў працоўных. Гэта ня з'явілася адным з арганізатараў мюшэага дружыны добраахвотнікаў-паратрыэтаў аховы дзяржаўнай грамадзянскай ССР і надзейным памочнікам вайны — пільным партанічаным ружыжкоў нашай Айчыны.

Вось пра іх я і хачу расказаць чытачам у першую чаргу. Таму што іх высакорды прыклад вучыць усіх нас і яшчэ большай разважлівасці пільнасці, і самаадданаму служэнню свайму народу, і любові да нашай вядомай і магутнай краіны сацыялізма. Гэтыя людзі — нашы сучаснікі, а імяна пра выдатных нашых сучасні-

каў і хочацца пісаць сапраўды ўсхвалявана і хораша! Усё гэта гэта — другая тэма: дакументальныя аповесці пра чакіста, пра афіцэра аргану дзяржаўнай бяспекі. Шмат год назад у адной з вясных акупіраваных гітлераўцамі вясняных тэрыторій ад рукі здрадліва-паліцэйскага загінуў малады партызан. Ні імя загінушага, ні асоба вайсковых вядомых не былі. Быў устаноўлены толькі факт забойства. І вось за раскраснё ўсіх акалічнасцей, звязаных з гэтым фактам, бярэцца чакіст. Пра яго і пра тое, як ён выканаў неверагодна цяжкую, але надзвычайна высокую ацэнку, я і хачу расказаць у сваёй апавесці, дзе не будзе нівоўнага выдуманнага факту, нівоўнага выдуманнага прозвішча, а толькі чыстая праўда. Могуць сказаць: чарговымі дэтэктыў? Не! На жаль, у нас пельмі мала дакументальных твораў пра рэальную і гераічную дзейнасць работнікаў аргану дзяржаўнай бяспекі і я лічу сваім першачарговым абавязкам зрабіць нешта ў гэтым напрамку.

І, нарэшце, яшчэ адно: дакументальныя аповесці Е. Г. Акушчына «Атні ў роліх лясак» — пра баявыя дзеянні партызанскага злучэння ў тэме ворага на часова акупіраванай фіншскай тэрыторыі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Гэта будзе пятыя нігі пра беларускіх партызан, якія выйшлі ў свет у маёй літаратурнай апрацоўцы. Захалююцца, халяюцца праца, ад якога, калі паглыбішся ў яе, атрымаеш, што пакуль усё жыццё вельмі мала пісьменнікаў бярэцца за яе.

Вось, у асноўным, усё, што я пільна буду зрабіць і зраблю ў сёлетнім годзе; хочацца зрабіць я маляшч, бо пісаць пра тое, аб чым я гаварыў, без душы, без хвалявання і творчай страсці проста нельга.

— А як з публіцыстычнымі рэчамі? Мм прыкмылі бацьчы ў газетках і часопісах Вашых нарэзаннях артыкулы і нарысы.

— Ну, апроч усяго гэтага, — вядома ж і публіцыстычна, нарысавана праца ў нашых газетках і часопісах. Але яна — штодзённая праца, і пра яе няма патрэбы гаварыць.

Юнакам будзе цікава прачытаць

Дзесяці год назад нашы юныя чытачы пазнаміліся з першай кнігай Аляксандра Міронава «З'явіліся некалькі зборнікаў апавяданняў і апавесці». «Белы камень».

У гэтых кнігах, асабліва ў апошнім зборніку «Белы камень», добра выказаўся тэма, указваў на іх на сур'езны іх недахоп — наяўнасць нуднай дэтэктыў, слабае праяўленне ў псіхалагічнаму герою. Новая апавесць «Лань — рака лясная» — пераканаўча сведчыць про пісьменніцкага майстэрства А. Шашкоў і пераадолення недахопаў, уласцівых папярэднім яго твораў.

У цэнтры апавесці прыгоды трох юных герояў — Валерыя, Аліка і Віці. Іх жыццё і мары цесна звязаны з калгасам, будучыцца міжкалгаснай ГЭС на Шыхай Лані; сярбю ішчыра захалюючы расказы пра гераічныя справы партызан у гады Айчыннай вайны. І самі хлопчыкі прымаюць актыўны ўдзел у нашым жыцці.

Найбольш выразны ў творы вобраз п'ятнацігадовага Валерыя Гуза. Яго «бывалася ўсе жыццёвыя каты і ебакі. Убываў і хто куды!» У час канікулаў ён нічым сур'езным не займаецца, Гэта вельмі рухавы, вельмі здатны на розныя свавольныя ўчынкі хлопчык. Нават тады, калі ў Валерыя Гуза ўзнікае жаданне ўзніцца за карысную справу і калі ён, напрыклад, прапануе саўвасны Веры Сімуковай дапамагчы ў працы, яму адмаўляючы, памятаючы пра яго свавольнасць. З-за свайго выдумак хлэпчук часта трапіць у неспрыяныя становішчы, у небяспечныя прыгоды. Мм бацькам імкненне пісьменніка паказаць Валерыя Гуза ўсёй супольнасці і складалася яго павадзіна. Дзякуючы сваёй кемлівасці, умению хутка арыентавацца нават у п'яржкіх абставінах, хлопчык можа быць вельмі карысным у агульнай справе, якую ён зольны захапіцца разам з сабрамі. Таму, пры ўсіх адмоўных якасцях характару Валерыя,

чытач не адчувае антыпатіі да яго. Наадварот: нам падабаецца дапытлівае хлэпчыка, яго жававасць. Гэта не якісьці сласпаваны, а проста неаграітаваны хлопчык, які пад пільным уплывам калектыву можа выпрыскацца. І сапраўды, чытач бачыць, як калектыв уплывае на Валерыя, кошы яго пераыважанне пільна завяршыцца па-за кнігай. Гэта добра, што пісьменнік не пайшоў па спускаўніку, але лёгкаму шляху паказваць поўнае «выпраўленне» свайго героя к канцу апавесці, дзеяніе якога адбываецца на прыступе толькі некалькіх дзён.

Другі з трох сярбю-аднагодкаў, Алік — суважлівае Валерыя. Ён прычыне абдумавш свае паводзіны і ўчыны. Перад ім ніколі не стаяць праблема, чым заняцца ў вольны час. Ён зусяла знаходзіць сабе карысную справу. Ён даглядае ў час канікулаў калгаснага бычка з жывёллагаўнай фермы, колачы ў лес на грыбы, любіць паслухаць захалюючыя аповяданні старога дзеда, удзельніка партызанскай барацьбы. Вядома, часам і Алік трапіць у неспрыяныя справы, расплывацца Валерыякам; дзеці ёсць дзеці.

Слабей, чым іншыя сярбю-аднагодкаў, чытач уявіць Лёна Крашалева. Хопць аўтар і імкненне надзяліць яго адметнымі рысамі характару. У творы ён не ісе самастойнай нагаруці. Нам здаецца, пісьменніку без усялякіх страт можна было не ўводзіць у твор гэты вобраз.

Цікавы ў апавесці Алікаў дзед Рыгор Вайшчык. Гэта чалавек з багатым жыццёвым вопытам. З любоўю ўспамінае Рыгор Пятроў пра гераічныя справы землякоў — партызан, пра свайго сярба камандзіра партызанскай разведкі Крамнёва, беражліва захаўвае яго дзёнік.

Напружана разгортвацца сюжэт апавесці. Былы обер-лейтнант фашысцкага войск СС Скуратаў-Даночскі выдася сабе за стрэснага брата героя — партызана Крамнёва, аб якім жыве добрая памяць у народзе. Ён з'явіўся ў мясціны, дзе загінуў герой, быццам для таго, каб сабраць

матэрыял для кнігі аб партызанам, а на самай справе, каб адшукаць у вольна партызанскі скарб. Прыкладзіць Скуратаў умеа глады і праўдаладобна ласціць сабе за чалавек, які быццам многа ў свой час перанёс ад фашыстаў.

Але хопць Скуратаў і нядрэмна валодае сабой, пісьменнік з самага пачатку твора ўмеа насяржожыць чытача, які адчувае, што Скуратаў мае нейкія патаемныя намеры, што ён аўсім не той, за каго выдася, і хопць вораг. Пісьменнік зольна пасувае паласці чытача да разважкі, трымаючы яго ўвесь час у стане напружанага чакання.

Аповесць «Лань — рака лясная» — твор прыгоды і ў добрым сэнсе гэтага слова. Апаваданне аб прыгоды герояў — не самаўста да пісьменніка, а Шашкоў унікаў небяспечкі, які часам паўспрагне аўтараў прыгоды твораў, — навінаўна эпизоды алізін на адзін бег абгрунтавання іх захаванасці.

У сюжэтную тканіну апавесці, дзеяніе якой адбываецца ў наш час, пісьменнік даволі ўдала ўплітае цікавыя і захалюючы апаваданні аб палізіі захалюючы часоў Айчыннай вайны. Пры гэтым аўтар вымаў сваё ўмеа палізіі ў тым, каб ніякіх наступств і ў твораў у выглядзе перагледу герояў у вайнаўна пераажкаў. Герой-партызан Крамнёў, хопць і запінуў ад рукі фашыстаў, жыць у аповесці і вобраз яго, яго і выражаны, у агульнай кампазіцыі твора адгрывае важную ролю. Такімі ж захалюючымі, як і падзіві Крамнёва, выступаюць у твораў залушчына падзалеўна апаваданні аб трагічнай гібоі 19-гадовага партызана Пелі Кушчына і хлопчыка-ваіна, сына камандзіра атрада. Часам пісьменнік звартаецца да народнай творчасці, умеа ўплітае ў сюжэт апавесці легенды, казкі. Але эпизоды з часоў вайны, фальклорныя ўстаўкі, пейзажныя замалюўкі не абцяжарваюць разважкі дзеяння ў апавесці. Яны арыгнаўна ўплітаюцца ў яе сюжэтную тканіну.

З твора вядома, што аўтар умеа падзяраць мастацкі дэталь. Тым не менш, у гэтых сур'езных апавяданнях (хопць і не частымі, калі пісьменніку здарыцца патрыць меры. Так, неадзіночкова пераканаўча цяжкія малады Валерыя Гуза аб сваім, які яму здаецца, неспрыяным прозвішчам. Нават калі і дапусціць, што гэты малак быў і ў хлопчыка, ім усё ж пільна ідзе на працягу апавесці не бачыць, каб прозвішча хлопчыка мела якое-небудзь дачыненне да яго жыцця.

Нельга не адзначыць адну недарэчна дэталь. Алчуваецца, што ў кітзе дзеяніе адбываецца ў летні час, часіхольных канікулаў, вядола ўсіх прыкмет — гэта чэрвень або ліпень. І аказваецца, што герой твора ўжо з'яўляецца аўтару саўвасны бры, які быццам бы паспеў. Але ж саўвасны бры, як вядома, вельмі поўныя грышам, якім паспяваюць толькі да часу замаразкаў, перад самым наступленнем зімы.

Л. ЦАРАНКОЎ.

Часопісы ў красавіку «БЕЛАРУСЬ»

Артыкулы «Вясны гарачы поды» адбіраўца нумар. Змешчаны тэмама артыкул «Ленініскае клопаты аб беларускім сялянстве» Б. Фіха. Ільчы прысвечаны верш А. Платнера «Дзень нараджэння Леніна».

Разартан Я. Кучара і Г. Гусева «Адзін дзень Салігорска» апаваданне аб працоўных буднях будаўнікоў калінянага камбіната. Надружаваны матэрыялы агранома калгаса «Новы быт» С. Дражнік «Упаўнаважаныя кампаніі», «Агоні творчай думкі» І. Скепарова, «Зубр» крошчыца па сьвету Я. Качаліна.

Нарыс В. Стравішчына і Э. Чыні «Варыта Радзімы» расказвае пра будні савецкіх партанічанікаў, П. Тармава «Чуласць» — аб высакордынай працы савецкіх урачоў.

Дэрожныя нататкі Г. Мігва «У далёкай краіне гор» змяшчаюць з Эфіопія, артыкул В. Ірыніна «Крошчы спорт» узяў старт — з плянамі футбольнай каманды «Беларусь».

Прафасар Б. Жылін выступіў з артыкулам «Лес трыба сьвечы, трыба гадзавы». К. Кірэнка — з артыкулам «Супраць цемрашчыства».

Да юбілею народнага мастака БССР А. П. Марыска надрукаван артыкул Г. Барышава «Старэйшыя тэатральныя мастакі», да 30-годдзя з дня нараджэння Які Журбы — артыкул Р. Красоўскага «Няслаўнае сэрца».

ўрніак з новага рамана І. Мележы «Людзі на балоце» — «Постыць у Фінцыя, апаваданне і, Грамочкі «Фінцыя», гумарэска Л. Прышчы «Не дайшоў да кандыцы», вершы С. Трахоўскага і Н. Чарнушчыка. Пад рубрыкай «Новыя кнігі» друкуецца рэцэнзія В. Бурносава — на новую кнігу А. Кучара «АБ мастацкай праце» і Я. Качаліна — на зборнік В. Адамчыка «Млечны шлях».

Акрамя гэтага, змешчана шмат нататак, допісаў, якія змяшчаюць гісторыі і жыццём роднай рэспублікі.

Часопіс багата ілюстраваны.

ПА СЛЯДАХ НАШЫХ ВYSTУПЛЕННЯЎ

«Мастацкае слова на радыё»

Пад такой назвай быў змешчаны артыкул Ул. Юрвіча ў 16 нумары нашай газеты за г. г.

Старшыня Камітэта па радыёвашчыні І. Талочка і тэлебачанню пры Савецкім Міністэрстве БССР Я. В. Несіроўчы павольна рэдакцыі наступнае:

Артыкул Ул. Юрвіча абмеркаваны нашымі пасляднімі мескама радэкамітэтам у ўдзелем рэдактараў, рэжысёраў і дыктараў. Крытыка прынята правільная. Прыняты меры для палепшэння літаратурных перадач. Рэдакцыя рэвізуюцца новыя кнігі, рыхтуюцца радыёвастановаў па многіх творах беларускіх пісьменнікаў («Трыкожныя часціцы» І. Шамякіна, «Апошняя сустрэча» Я. Брыля, «Ды-

За смех и твои жалобы, за жарты и шумар Цябе запрасілі мы ў сённяшні нумар.

Вожык

Часопіс «Вожык» з'яўляецца працягам выдання ваеннага часу — сатырычнай газеты-платка «Раздвоім фашысцкую гадзіну», якая даламагала народнымі мсціўцам Беларусі грамадзі і знішчыла нямецка-фашысцкіх законнікаў. Больш чым за дзесяць год выйшла 500 нумароў часопіса.

Сёння «Вожык» змагаецца з усім тым, што павінна адыйсці ў нябыт, што замінае нашаму руху наперад. «Вожык» выводзіць на чыстую ваду бракеробаў, бюракратаў, пайдокаў і прыстасаванцаў, выкіравае праглышчыкаў, злодзей, халуп — усіх тых, хто сваімі паводзінамі знівае высокае званне савецкага чалавека.

Гэтыя надзённяныя задачы «Вожык» выконвае як сродкімі літаратурных твораў — апаваданняў, баек, гумарэсак, вершаў, фельетонаў, так і дасціпнымі малюнкамі, карыкатурамі, шаржамі. У часопісе сталі пастаяннымі аддзелы «Вывабяйце, калі ласка», «На калочкі», «Глатрапія», «АТК «Вожык», «Музей непатрэбных рэчаў», «Як ні даўна, але...», матэрыялы якіх грунтоўнаца на канкрэтных фактах, на дасягнутым у рэдакцыю пісьмах працоўных.

У «Вожыку» часта змяшчаюць свае творы П. Броўка, М. Лужанін, А. Зарыцкі, К. Кірэнка, Ул. Корбан, С. Дзяргай, Э. Валасевіч, М. Чавускі, Р. Сабаленка, М. Калачынскі, М. Скрыпка і маладыя сатырыкі-літаратары.

З карыкатурамі выступаюць у нас мастакі А. Волкаў, С. Раманаў, А. Чуркін, Э. Паўлюшкі, Р. Грамыка, М. Гурло, В. Ціхановіч, В. Ждан, Е. Танкін і іншы.

Часопіс «Вожык» друквае лепшыя ўзоры сатыры і гумору літаратарнай братаў савецкіх рэспублік, літаратурныя творы і карыкатуры з краін народнай дэмакратыі, а таксама матэрыялы з часопісаў іншых краін свету.

Ужо чатыры гады, як «Вожык» распачаў выдаваць літаратурны дадаток — білетчыку з шасці выпускаў у год. Асобнымі кніжкамі выйшлі ў білетчыку Я. Коласа, К. Крапіва, П. Панчанкі, Я. Брыля, М. Лужаніна, Ул. Корбана, А. Зарыцкага, Ус. Краўчанкі, Э. Валасевіча, М. Пякраты і іншы, — усяго 25 кніжак. У 1961 г. падпісчыкі білетчыка «Вожык» атрымаюць ніжні сатыры і гумору беларускіх пісьменнікаў П. Броўкі, І. Грамовіча, Н. Гілевіча і Л. Прокшы. Асобнай кніжкай выйдзе ў 1961 г. «Кароткія народныя жарты» з ілюстрацыямі мастакоў.

Прапануем увазе чытачоў газеты «Літаратура і мастацтва» асобны матэрыялы з чарговых шостага і смага нумароў «Вожыка».

П. КАВАЛЕЎ, рэдактар часопіса.

— Ствядбён пубудавалі, арку — таксама. — Што б яшчэ прядумоўць? — А можа, ланно пубудоўць? Малюнак Р. Грамыкі.

Не працуюць, а ядуць...

— Зноў п'яны прыйшоў? Не дапусьчу да работ! — Што вы! Я вам чвэртку прынес... — А, ну тады ішча справа. Мал. С. Раманава.

Шаптулім к любой навалі Тут жа рукі прыкладуць. На вадзіну шапталі. — Сава, масла атрымаў. — Не працуюць, а ядуць.

Спекулянт звычай маюць Хопць на край зямлі махнуць. Траітаў розныя накупляюць. Прыважыць ды пазымаюць. — Не працуюць, а ядуць. — Божа, літасцівы будзь!

Кожны дзень у гэтых сьветах, Рок-н-рол сабе гадуць, Бо у кожнага з іх тата Мае добрую зарплату. — Не працуюць, а ядуць.

І прасітары ў натхненні Сэкты ў божы рай вядуць. Сяюць шкюднае насенне, Чысцяць брашні кішні. — Не працуюць, а ядуць.

У сямейны дужа тонка Спрамы акупацыя ідуць. Самагонку тоніць жоўка, Ён збылае самагонку. — Не працуюць, а ядуць.

Школу скончыў, а ў поле Не жадаюць і зірнуць. Даглядаць сьвіней? — Ніколі! Хлэба ў бацькі ёсць даволі. — Не працуюць, а ядуць.

Свой гарод сям'я капае, У калгас жа не ідуць. Зіць пасадзі нельга мае, Іх ніхто і не чапае. — Не працуюць, а ядуць.

Установа часам штаты Ухітраюцца радзюць. Спяць работнікі зўзятая Ад зарплатаў да зарплатаў. — Не працуюць, а ядуць. Ул. КОРБАН.

ЛІПА БАЙКА

Бычка зааілі на мясакамбінат. Бычок звычайны шчытнер з гакам. А ў зводцы з зроблена аднака. Што важыў ён паўтоны акурат. У раёне зводку пакрыўлілі. У руках. І на сваю і рымку, і страх — Да тону лічы акруцілі... «Вось гэтак мы якраз уложымся ў план

Дзе дзве было — там тры паставіў. Зболакаваў і па інстанцыі адправіў... «Калі будзе пот-у-пот — ажур! Камар сам носу не падточыць. Калі ж рэвізія насчытоць — Аніска! Вывабяйце! Цур!». Чытаюць зводку і дзіўна аж даюцца: — Бычок і... столькі тон? Ды гэты ж бегемот! Ды гэты ж слон! Так і да манантаў, напэўна, дабаруцца...

Дык утрасецца ўсё, на месца стане... А ў вобласці сьвязеў таксама зух, Для міністэрства рыхтаваў ён справаздачу

Няма чаго здыўляцца і гадаць: Другому тэлу Раз п'яноўць — лічыбу ў зводцы прыпісаць

І зводкі ўсе на лад свой перапісваюць: Дзе тона значылася — дапісваюць да дзюж.

І выдасць за сапраўдасць... лілці. Эдуард ВАЛАСЕВІЧ.

УСМЕШКІ ЧЫТАЧОЎ

СЛАБЫ ВУЗЕЛ Сям'я з прыемнаеца слухала няла рэпродуктара музыку. Раптам перадачка абарвалася.

«...І ВАДА НЕ ПАЦЯЧЭ На кухні спасваўся кран. Паціла вада. Бацька доўга напруж, але адрамантаваць кран яму не ўдалося. Ён выцер усташчы лоб і сказаў: — Мабыць, вузел слабы, што так часта разрываецца, — умішчалася ў гутарку маленішка Марыяна».

«...І ВАДА НЕ ПАЦЯЧЭ На кухні спасваўся кран. Паціла вада. Бацька доўга напруж, але адрамантаваць кран яму не ўдалося. Ён выцер усташчы лоб і сказаў: — Мабыць, вузел слабы, што так часта разрываецца, — умішчалася ў гутарку маленішка Марыяна».

«...І ВАДА НЕ ПАЦЯЧЭ На кухні спасваўся кран. Паціла вада. Бацька доўга напруж, але адрамантаваць кран яму не ўдалося. Ён выцер усташчы лоб і сказаў: — Мабыць, вузел слабы, што так часта разрываецца, — умішчалася ў гутарку маленішка Марыяна».

«...І ВАДА НЕ ПАЦЯЧЭ На кухні спасваўся кран. Паціла вада. Бацька доўга напруж, але адрамантаваць кран яму не ўдалося. Ён выцер усташчы лоб і сказаў: — Мабыць, вузел слабы, што так часта разрываецца, — умішчалася ў гутарку маленішка Марыяна».

«...І ВАДА НЕ ПАЦЯЧЭ На кухні спасваўся кран. Паціла вада. Бацька доўга напруж, але адрамантаваць кран яму не ўдалося. Ён выцер усташчы лоб і сказаў: — Мабыць, вузел слабы, што так часта разрываецца, — умішчалася ў гутарку маленішка Марыяна».

Сатырыкі

ГУМАРЭСКА

Дык вось, паўтараю яшчэ раз: заўтра каб сатырычная газета... Які яна ў нас называецца? — «Аса!»

«Аса!» — Каб гэтая «Аса» вісела ў мяне рацінай на фабрычным дзверы. Зраўнеў? Ды глядзі — пацарыраў! Бо...

Старшыня фабрычнага камітэта Пільні Пільні Патрук прыжмурыўся і перацуха паглядзеў на загадкава клуба Макара Белкіна: ці верта яму гаварыць? Пасля махнуў рукою і дзверыла ладзавалі:

«Бо заўтра да нас прыяджае прадстаўнік з міністэрства. А я чуў, што гэты гаварыць — вялікі майстар сатыры! Сам, кажучы, як той Гогаля, вядомы рознымі п'яніцама. І сабавіла здавалася, калі на прадпрыемстве добрую сатырычную газету ўбачыць... Хлэбам іно не кары, а сатыры гэту палаяць! Зраўнеў? Так што — дзейнічай, Макарушка... Не падзіві!»

І, даючы зраўнеў, што размова закончана, Пільні Пільнівава важна сьхіліўся над нейкімі паперкамі.

Але Макара Белкіна чамусьці не выходзіў. Нарэшце ён кашлянуў у кулак і няўпэўненым голасам ішча спытаў: — А-а-а, каго крытыкаваць, Пільні Пільнівавіч? — Як каго? — здыліўся старшыня. — Абібокаў, п'яніц, парашульнікаў, працоўнай дасціпналі... Няўжо і гэты табе раслуцываць? — Не, каго канкрэтна? Каб узгадніць... — Зраўнеў! Дарчы, у цябе ёсць на прыкмеце хто-небудзь? — Як жа, ёсць!

Макара Белкіна пакарпаўся ў кішні піжмака і вышнуў лісток.

«Вось, — начальніка шыха Мышкоўскага можна крытыкаваць. Прадуюць у яго там дрэна, без агульчых. Якраз канаматараў у сатырычную газету! Зголіны!»

Патрук узяў утору вочы і прыплюшчыўшы іх, задумаўся. Здавалася, ён так і зясуў з узнятай галавой, на якой зьяла вядлікая лісына.

«...І ВАДА НЕ ПАЦЯЧЭ На кухні спасваўся кран. Паціла вада. Бацька доўга напруж, але адрамантаваць кран яму не ўдалося. Ён выцер усташчы лоб і сказаў: — Мабыць, вузел слабы, што так часта разрываецца, — умішчалася ў гутарку маленішка Марыяна».

«...І ВАДА НЕ ПАЦЯЧЭ

